

SENSE AMNÈSIA

ANNALS DE MEDICINA: VOLUM 86, NÚMERO 3, JULIOL / AGOST / SETEMBRE 2003

El Dr. Pere Gabarró i García

Josep M. Ustrell i Torrent

Barcelona.

PUBLICACIÓ DE L'ACADÈMIA DE CIÈNCIES MÈDIQUES DE CATALUNYA I DE BALEARS

Introducció

En el primer quart del segle xx, la cirurgia plàstica iniciava la seva singladura però encara era allunyada de tenir entitat pròpia, entre altres coses per la manca d'uns resultats prou efectius. Cap els anys 30 apareixen els primers cirurgians amb formació en aquesta branca de la cirurgia general que seguia en voler diferenciar-se com especialitat; Soraluec a Madrid i Gabarró a Barcelona, en foren els pioners.

En la introducció del seu treball *La cirugía plástica y estética y la cirugía general*, Gabarró destria aquestes tres formes de veure la cirurgia. De la cirurgia plàstica diu que *"és una branca molt ampla de la cirurgia. Em seria impossible en una sola sessió donar ni tan sols una idea dels seus límits"*. Diferencia la cirurgia estàtica de l'anterior, dient que *"és una de les branques de la cirurgia plàstica, branca molt delicada, potser important en certs aspectes de la vida social, però certament no la més important"*. En definitiva, de la cirurgia plàstica, la seva especialitat, diu que *"com a ciència estudia els principis fonamentals que regeixen les lleis per a la mobilització i el transport de teixits d'una part a l'altra del cos"* i més endavant afegeix *"com a art consisteix en l'ús d'una tècnica adequada basada en el coneixement dels principis mencionats i que ens permet construir o reparar els defectes físics o fisiològics"*, però també té un record per a la cirurgia general afirmant que *"tot i que alguns d'aquests principis –referint-se a la definició anterior– no són més que l'extensió especialitzada dels fonaments generals pels que es regeix la cirurgia general"*.

Pere Gabarró i García

(Igualada, 1 de gener de 1899 – Barcelona, 4 de maig de 1980)

L'igualadí Pere Gabarró i García es llicencià en farmàcia el 1918 i es doctorà en medicina el 1924, a la Universitat de Barcelona. Va ser el 1930 quan inicià els seus treballs de cirurgia plàstica. La seva especialització es realitzà de forma autodidacta amb les obres de Marion, Joseph i Gillies. El 1933, essent secretari de la Societat de Cirurgia de Catalunya, va presentar en aquesta societat el primer treball important en l'especialitat.

Havia començat el seu camí professional a la Clínica Quirúrgica de la Facultat de Medicina de Barcelona, com a professor ajudant de les càtedres de terapèutica quirúrgica i medicina legal, que estaven a càrrec del doctor J. Trias Piqué. Al mateix temps feia d'ajudant de cirurgia general amb el doctor Puig Sureda. Això passava entre els anys 1929 i 1933. Aquest darrer any també feia intervencions quirúrgiques generals a la Clínica Plató. Segons havia dit, sentia una especial predilecció per la cirurgia abdominal en la que s'especialitzà, tot i que la seva dèria va ser la cirurgia plàstica: *"sempre em fascinà un dibuix del tractat de cirurgia de Marion, on hi havia un penjall frontal per a la reconstrucció del nas. Crec que va ser la meva primera llum en cirurgia plàstica"* i segueix dient *"el 1933 vaig poder practicar aquest penjall a un miner que va ser víctima d'una explosió per la que perdé els ulls, part del nas i de la galta"*.

Durant la Guerra Civil van ser nombrosos els casos que va atendre en el bàndol republicà i que, com passa en aquestes ocasions, va significar una important oportunitat per a fer pràctiques.

Sots-secretari del Congrés de Metges de Llengua Catalana que se celebrà a Perpinyà, el seu catalanisme militant li proporcionà no pocs problemes, fins l'extrem que el 1939 va haver d'abandonar la família per a refugiar-se a França, camí cap a Anglaterra, on es traslladà amb un capital de 5 lliures. Un cop a Manchester va ingressar immediatament a l'Escola de Sir Harold Gillies, qui acostumava a exigir la quantitat de 100 lliures als qui hi volien assistir. Al nostre compatriota li va ser convalidada aquesta quantitat a canvi de fer dibuixos per al professor anglès. Allí hi restà un temps al costat també del primer ajudant Mr. McIndoe, cirurgià

en cap de la Royal Air Force anglesa, amb el qual va aprendre com eren tractats els cremats de l'aviació durant la Segona Guerra Mundial.

El 1942, després d'aconseguir el càrrec més alt possible del Ministeri de Sanitat anglès, el de Senior Surgeon, obté plaça com a cap de secció del servei de Cirurgia Plàstica del Baguley Emergency Hospital de Manchester, amb 4 sales de 40 llits, i del Cancer Christie Hospital. Ambdós càrrecs li permeteren tractar lesions de càncer, cremats, ferits i mutilats de guerra, que necessitaven tot tipus de reparacions.

Hem de remarcar que l'experiència adquirida li permeté una fita important: aconseguir un nou tipus d'empelt de teixits, l'empelt en tauler d'escacs o segells, que publicà a l'article: *A new method of skin grafting* a la revista *British Medical Journal & Proceedings of the Royal Society of Medicine*, els anys 1943 i 1944.

Entre la seva obra cal destacar també treballs com: *Sixtus Fort, un cirurgià barceloní del s. XIV* i *Els Brancas de Sicília i la reconstrucció nasal*, publicats en el segon volum de les actes del I Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana, *Pel país dels fiords* (1930), *Com cal auxiliar un ferit* (1931), *Les publicacions científiques en llengua catalana* (1931), *Una plàstia important de la cara* (1933), *La cirurgia plàstica y estética y la cirugía general* (1947), *La cirugía plástica en el tratamiento de los cánceres faciales* i *Estado actual de la cirugía plástica* (1955).

Va ser soci fundador de la *British Association of Plastic Surgeons* i un actiu col·laborador dels Congressos de Metges de Llengua Catalana, del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana i de la Societat Catalana de Biologia. Presentà treballs sobre la seva especialitat a la *Royal Society of Medicine* de Londres, a la *Manchester Medical Society* de la Universitat d'aquesta ciutat, al *Karolinska Sjukuset Radium Hammett Institute* d'Estocolm (1946), a l'*Académie de Chirurgie de Paris* (1946) i a altres centres.

El mes de març de 1947 retorna a Barcelona "amb molta experiència, una mica de saviesa i res de diner, però al costat de la meva estimada esposa, els meus tres fills i la meva estimada mare", deia en pròpies paraules, així com "a Barcelona hi vaig trobar moltes portes tancades i amb cadena. Tot i que se m'havien promès el reingrés a càrrecs aconseguits per oposició, res s'acomplí". En aquestes condicions va ser acollit pel servei del professor Vilanova i posteriorment ingressà a l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau on treballà en els serveis del doctor Puig Sureda primer i, posteriorment, del doctor Pi i Figueres. Visità particularment en el seu despatx professional, a l'avinguda Diagonal número 598 de la capital catalana. Va ser membre fundador i primer president de la Societat Catalana de Cirurgia Plàstica i Estètica, de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, càrrec que ostentà des de 1961 fins a 1965.

Fou també un gran viatger i excursionista, coneixia bé les muntanyes d'Anglaterra, Escòcia, Gal·les i les del nostre país. Va descriure l'anomenada "via Gabarró" a la Pica d'Estats. Juntament amb Batista i Roca va ser un dels fundadors del moviment escolta a Catalunya.

El doctor Gabarró tenia una gran fe en l'esdevenidor de la seva especialitat. Així ho reconeixia: "crec personalment que en l'estudi de les tècniques i els principis de la cirurgia plàstica, s'amaga una font immensa de coneixements que poden canviar el futur de la cirurgia general. Així ho crec i per això voldria exhortar a les joves generacions de cirurgians plàstics per a que procurin conèixer a fons, practicar i ampliar en la mesura possible aquests principis i aquestes tècniques que són la veritable base de la nostra especialitat i possibles glòries per el futur".

Té el seu nom en un carrer de la ciutat d'Igualada, per acord del Ple de l'Ajuntament del 30 de desembre de 1985 i, des d'enguany, els premis Ciutat d'Igualada tenen una novetat, el d'Investigació Sanitària Pere Gabarró.

**FIGURA 1. El Dr. Gabarró
saludant al Dr. Fleming, a
Barcelona l'any 1950.**

**FIGURA 2. El Dr. Gabarró l'any
1962.**

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

1. Gabarró P. La cirugía plástica y estética y la cirugía general. Archivos Médico-Quirúrgicos y del Trabajo 1947; (9): 3-32.
2. Pérez-Quintanilla M. Historia de la Cirugía Plástica y Estética en Cataluña. Barcelona: Societat Catalana de Cirurgia Plàstica, 1986.
3. Ustrell JM, Pujol A. Metges en els carrers d'Igualada. Regió 7. 2001.

Correspondència: Dr. Josep M. Ustrell
Passeig de la Bonanova, 109-111 A 1r 3a
08017 Barcelona
Tel. 93 203 04 20
Fax 93 804 71 86
Adreça electrònica: 11923jut@comb.es

SORTIR